

K İ T A P L A R D A N H A B E R

ATATÜRK, 1881 - 1938. — Hommage de la Commission Nationale turque pour l'U.N.E.S.C.O à l'occasion du vingt-cinquième anniversaire de sa mort. 10 Novembre 1963. XI+308 Sa.

ATATÜRK'ün ölümünün 25. yıl dönümü dolayısıyla U.N.E.S.C. O'nun Millî Türk Komisyonun, Büyük Şef'i tebcil için çıkarttığı bu kitabın muhtevası şudur :
(Kitabın içindeki yazılar, Fransızca, İngilizce ve Almanca'dır)

U.N.E.S.C.O Türk Millî Komitesi Başkanı Profesör Bedrettin Tuncel'in Ön-sözünden sonra: *Atatürk*: İsmet İnönü; Ölümünden sonra. Enver Ziya Karal: *Atatürk* (Mustafa Kemal). Atatürk'ün hayatının kısa bir kronolojisi. *Atatürk söyledi, yazdı*: Genel Mülâhazalar. Öğretim ve Millî Eğitim. Kadınların Eğitimi. Bilimler, Kültür ve Güzel Sanatlar. İlkokul öğretmeni ve Şef. *Türkiye'de Yazılar ve Tanıklar*: Ahmet Haşim: Gazi'yi gördüm. Yunus Nadi: Gazi üstüne bir inceleme. İbrahim Alâettin Gövsa: Atatürk. Âfet İnan: Atatürk'ten hâtıralar. Ruşen Eşref Ünaydın: Yeni bir ışığa doğru. Tevfik Bıyıklıoğlu: Nasıl çalışırdı? Falih Rıfki Atay: Babamız Atatürk. Falih Rıfki Atay: Çankaya. Falih Rıfki Atay: Gazi. Mehmet Ali Ağakay: Mahkemenin verdiği yargıya Atatürk'ün saygısı. Uluğ İğdemir: Atatürk'ten hâtıralar: İnsan Atatürk. A. K. Tecer: Atatürk ve İnsanlık. *Yabancı yazılar ve Tanıklıklar*: H. S. Armstrong: Bozkurt. Benoit-Méchin: Bir imparatorluğun ölümü. Charles de Chambrun: Mustafa Kemal'i tebcil. Charles de Chambrun: Harikulâde bir insan. K. S. Chantitch-Chandan: Türk mucizesi. Orhan Conker: Alın-yazısı önceden tâyin edilmiş pilot (önder). Georges Duhamel: İdeolojik devrim. Maurice Duverger: Kemalizm. Maurice Duverger: Mustafa Kemal Atatürk. Claude Farrère: Yeniden canlanan Türkiye. Hans Froemberg: Kemal Atatürk. Albert Gabriel: Ayasofya'nın yeni alın-yazısı. Paul Gentizon: Yürüyen Doğu. Berthe Georges-Gaulis: Mustafa Kemal destanı. F. de Gérande: Modern bir devlet. Gabriel Hano-taux: Bir ırkın değişmesi. Edouard Herriot: Gazi Mustafa Kemal. Edouard Herriot: Kemalizm. Herbert J. Müller: Tarihin şafağı. M. M. Moushrrafa: Türk Rönesans'ı. Sir Percy Loraine: Hiç alışılmamış (fevkalâde) bir insan. René Marchand: Bir ırkın uyanışı. Herbert Melzig: Bir Kahraman zekâsı (Kahramanca bir zekâ). Dagobert von Mikusch: Doğunun reformcusu. Nelia Pavlova: Batının ışığına doğru. René Pinon: Mustafa Kemal. Eugène Pittard: Atatürk'ün hâtırasını tebcil. Eugène Pittard: Türkiye'nin yeni çehresi. M. Philips Price: Hakim bir kişilik. Noëlle Roger: Başarılarının sırrı. Noëlle Roger: Atatürk dedi ki. Dr. Stephan Rornart: Bugünkü Türkiye. Jean-Paul Roux: Yalnız kendine banzer. Albert Sarraut: Bir milletin yenileşmesi. Albert Sarraut: Hayranlığa değer bir hakraman. Charles H. Sherril: Harikulâde Türk. André Siegfried: Canlı Türkiye. Willy Sperco: Sivil

olmuş galip. Gérard Tongas: Kemalizmin felsefesi. Arnold. J. Toynbee: Batı Hayatına giriş. D.E. Webster: Milletlerin öncülüğünde. Ahmet Emin Yalman: Zamanında Türkiye. Philippe de Zara: Bir dâhi. *Bibliyografya*.

ATATÜRK, 1881 - 1938. Commission Nationale Turque pour l'U.N.E.S.C.O. 1963. 80 Sa.

U.N.E.S.C.O Türkiye Millî Komitesi tarafından Fransızca olarak çıkarılan ve gayesi Büyük Şefi, ölümünün 25. yıldönümü dolayısıyla tebcil etmek olan bu küçük kitapta, İsmet İnönü'nün, Atatürk'ün ölümünde Türk Milletine hitaben yayınladığı bildiri, Prof. Enver Ziya Karal'ın, Atatürk hakkındaki yazısı, Atatürk'ün hayatının kısa bir kronolojisi. Atatürk'ten bazı düşünceler, ve kısa bir bibliyografya bulunmaktadır.

ATATÜRK, Kommission Nationale Turque pour l'U.N.E.S.C.O. Ankara 1963. 255 Sa.

ATATÜRK'ün ölümünün 25 yıldönümü dolayısıyla U.N.E.S.C.O Türkiye Millî Komisyonunun yayınlamış olduğu ve Fransızca olarak yazılmış olan bu kitap, aslında İslâm Ansiklopedisinde (10. *fasikül*) Büyük Şefimizin hayatı ve eseri üzerine yazılmış ve Uluğ İğdemir, Enver Ziya Karal, Salih Omurtak, Enver Sökmen, İhsan Sungu, Faik Reşit Unat ve Hasan-Âli Yücel tarafından kaleme alınmış olan yazının Fransızcaya tam çevirisidir. Fransızca tercüme Strasburg Üniversitesi profesörlerinden René Giraud tarafından yapılmıştır. Kitabın başında Atatürk'ün bir portresi ve sonunda Atatürk'ten resimler bulunmaktadır.

ATATÜRK. Turkish National Kommission for U.N.E.S.C.O. Ankara, 1963. 232 Sa.

Yukarıda adı geçen kitabın İngilizce nüshasıdır. İngilizceye çeviri Londra Doğu Dilleri Türkçe Profesörü Dr. Andrew J. Mango tarafından yapılmıştır.

ATATÜRK, Türkische Nationale Kommission für U.N.E.S.C.O. Ankara 1963. 303 Sa.

Yukarıda adı geçen kitabın Almanca nüshasıdır. Almancaya çeviri, Münster Üniversitesinde Türkçe lektörü Bayan Monika Röllig tarafından yapılmıştır.

AKSEL, MALİK: *Anadolu Halk Resimleri*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayınlarından No. 868. İstanbul 1960. XV + 190 Sa.

İstanbul Üniversitesi Estetik ve Sanat Tarihi Ord. Prof. Dr. Mazhar Şevket İpşir'in bir Önsözü ile yayınlanmış olan bu kitap, şu konuları ele almaktadır: Halk hikâyelerinde resim. Kahve resimleri. Dinî resimlere doğru. Halk resminde

Modernleşme temayülü. Sonuç. Kitapta, renkli ve renksiz olmak üzere 101 resim bulunmaktadır.

Bu eser, memlekette halk resim konusunu ele alan ilk kitaptır. Yazar, dayandığı bol resim malzemesi yardımıyla Türkiye’de bir halk resminin var olduğunu ve bunun yeni olmayıp eski zamanlara kadar geriye gittiğini göstermektedir.

BOSCH - GIMPERA, P. (Préface et traduction, de R. LANTIER): *Les Indo-Européens* (Problèmes Archéologiques), Payot Paris 1961. 266 Sa.

Hint-Avrupalılarla ilgili arkeoloji sorunlarını ele alan ve İspanyolcadan çevrilmiş olan bu eserin muhtevası şudur: Önsöz (R. LANNTIER’nin), Giriş, 1. Bölüm: Sorun’un mahiyeti. 2. Bölüm: Arkeolojik ve Lengüistik Yorum denemesi: A) Arkeolojiye göre, Kuzey ve Orta Avrupa’da Hint-Avrupa sorunu. B) İtalya kavimleri. C) Lengüistik sorunu ve çağdaş lengüist’ler. D) Marr ve Sovyet araştırmacıları. E) Etnolog’lar. F) Genel bir teze erişmedeki güçlükler ve yeni açıklama çabaları. 3. Bölüm: Sorunun bugünkü durumu ve güçlükleri. 4. Bölüm: Tartışmanın arkeolojik ve tarihsel çerçevesi. *Hint-Avrupa sorununu açıklama denemesi.* A) Genel düşünceler. B) Mezolitik. C) Mezolitik etnik teşekküller. D) Yakın Doğu’da Yeni-Eneolitik kültürler ve Neolitik’in yayılması. E) Avrupa Yeni-Enolitik’i. F) Sonuçlar. Yeni-Eneolitik kavimleri ve Hint-Avrupa’lıların meydana gelmesi. G) Tunç Çağı ve Demir Çağına geçiş. H) Tunç Çağının ve Demir Çağına geçiş zamanının kavimleri. İ) Tunç ve Demir çağları arasında geçit zamanları ile, tarihsel zamanlarda kavimlerin hareketleri. *Sonuç.* Bibliyografya. Harita levhaları: Avrupa kültürü basamakları ve Hint-Avrupalılar. Haritaların sayısı 10’dur.

BOISEN, INGOLF: *Asırlar boyunca Türkiye ve Danimarka*. Kopenhag. 74 Sa.

Çok güzel kuşe kâğıt üstüne itina ile basılmış olan bu kitabın içindekiler şunlardır : Önsöz’den sonra: Fatih, Bir sanatkâr ve bir mimar. Sultan’la ticaret anlaşması, Şark Pazarı. 20.000 kelimenin esrarı. Veni, Vidi, Vici. İzmir’de meze. Sultan’ların yattığı yer. Eski kervan yolunda Atatürk’ün başşehri. Viking’ler Haliç’te. Kitap, Kampsax adlı Danimarkalı mühendislik firması tarafından yayımlanmıştır ve yüzyıllar boyunca Türkiye ile Danimarka arasındaki münasebetleri anlatmaktadır. (Kampsax firması, başka bir Danimarka firması ile birlikte Irmak-Filyos ve Fevzipaşa-Diyarbakır demiryolu hattı ile Ereğli limanının plânlanması ve inşaatının kontrolü işini üzerine almış, ayrıca da 1961 yılında Samsun, İskenderun, Haydarpaşa, Salıpazarı limanlarının modernleşmesi işini üzerine almış olan firmadır.) Eserde, başta Atatürk’ün resmi olmak üzere, renkli veya renksiz 62 resim vardır.

ÇAĞDAŞ, DOĞ. DR. KEMAL : *Devanâgari Alfabeti ve Sanskrit-Türkçe Küçük Sözlük* Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya

Fakültesi Yayınları Sayı : 141. Ankara Üniversitesi Basımevi. 1963. 135 Sa.

Hindoloji denen bilim dalının başlıca konusu olan Sanskrit dili ve bu dilde kaleme alınmış olan edebiyat, Devanâgarî adlı yazıda yazılmıştır. İşte, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Hindoloji doçentlerinden Dr. Kemal Çağdaş, bu küçük eseri ile bu yazıyı tanıtmaktadır. Fakat kitabın en önemli bölümünü küçük bir Sanskrit Türkçe - lûgatı işgal etmektedir (Sa 35 - 135).

GADD, C.J.: *The Dynasty of Agade and the Gutian Invasion*. The Cambridge Ancient History, Revised Edition of Volumes I and II. Cambridge University Press. 1963. 54 Sa.

Cambridge Eski Çağ Tarihinden -her zaman olduğu gibi- ayrı basılmış olan ve bu tarihin XIX'uncu bölümünü teşkil eden bu yazı, ayrı bir eser sayılabilir ve muhtevası şudur: *Agade hanedanı ve Guti istilâsı*: I. Sargon'un saltanatı. II. Sargon'un halefleri. III. Naram-Sin'in saltanatı. IV. Agade hanedanı altında Babil devleti. V. Agade'nin son kırılları ve Guti hâkimiyeti. VI. Guti'lerin kovulması. Eserin sonunda bir bibliyografya vardır.

HAWI, KHALIL S.: *Kahlil Gibran, His Background, Character and Works* (Foreword by NABİH AMİN FARİS) (*American University of Beirut. Public. of the Fac. of Art and Sciences*) Beyrut 1963. XII+307 Sa.

Lübnanlı yazar ve düşünür K. Gibran'ın hayatı, eserleri ve yaptığı etki üstüne bir inceleme olan bu eserin muhtevası şudur: Önsöz ve Giriş'ten sonra: 1. Millî zemin. 2. Lübnan'da Edebî tazelenme (Rönsans), 3. K. Gibran'ın hayatı. 4. Karakteri ve karakterinin gelişmesi. 5. Öğretisinin yorumu: İlk inançları. 6. Medeniyetin çürümüş ağacı. 7. Elmanın bahar çiçeklerini taşıyan Meşe ağacı. 8. Form'unun ve üslûbunun analizi. Sonuç : Zengin bir bibliyografya. İndeks.

HUSSEY, J. M.: *The Byzantine World*. London 1957 (Second Edition 1961). 191 Sa.

Londra Üniversitesi tarih profesörü olan J. M. Hussey'in bir eseri olan bu kitap şu konuları incelemektedir: I. Bizans İmparatorluğu ortaya çıkıyor 324 - 717 (1. Büyük Kostantin ve Hıristiyan Roma İmparatorluğu'nun meydana gelmesi. 2. Barbar istilâları ve imparatorluğun doğu yarısının yaşamaya devam etmesi. 3. İmparator Iustinianus ve altıncı yüzyıl. 4. Yedinci yüzyılda ölüm kalım savaşı ve Heraklius sülâlesi problemi). II. Ortaçağ Roma İmparatorluğu 717 - 1056 (1. İkonoklast (put-kıran) İmparatorların başarıları 717 - 842. 2. Bizans İmparatorluğu'nun yükseklik çağı: Amorien ve Makedonyalı hükümdarlar. Doğuya yayılma 842 - 1025: Kostantiniyye ve İslav'lar. Bizans ve Batı. Memleket içinde imparatorluk idaresi: Kilise ve öğretim). III. Esaslı değişiklikler 1025 - 1204.

IV. Doğu-Batı çarpışması 1204 - 1453. V. Kilise ve Devlet: İmparatorluk idaresi. VI. Ortodoks Kilisesi. VII. Manastır hayatı. VIII. Günlük hayat. IX. Öğrenim ve edebiyat. X. Bizans sanatı. XI. Bizans ve komşuları.—Kitabın sonunda, son Roma ve Bizans hükümdarlarının bir listesi. Bibliyografik notlar, İndeks ve kitabın baş ve sonunda, kapağın içinde birer harita vardır.

İTİL, DOĞ. DR. ABİDİN: *Sanskrit Kılavuzu*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi yayınları Sayı: 140. Ankara Üniversitesi Basımevi 1963. XI+164 Sa.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Hindoloji hocası Dr. Abidin İtil'in bu eserinin muhtevası şudur: Giriş. *Gramer* (Yazı, Fonetik), *İsim ve Sıfatlar*. *Zarf*lar. *Sayılar*, *Zamirler*, *Fiiller*, *Sözlerin kuruluşu*, *Birleşik kelimeler* (a. Fiillerde. b. İsimlerde) *Söz türlerinin cümle içerisindeki kullanılışları* (A. Fiiller, Part., Mastar ve Gerundium'lar, İsim halleri) Kitabın sonuna bir İndeks konmuştur.

MANSEL, ARİF MÜFİD: *Die Ruinen von Side* Deutsches Archäologisches Institut Abteilung İstanbul. Walter de Gruyter und Co Berlin 1963. 199 S.

Side harabeleri üzerine olan bu eser Almanca yazılmıştır. Muhtevası: Şehrin mevki ve tarihi. Şehir plânı. Tahkimat. Liman. Su tesisatı. Nymphaeum ve şehir içinde su tesisatı. Tapınak. Agora. Kayser salonunu içine alan bina. Tiyatro. Thermeler (kaplıcalar), Bizans binaları. Evler. Nekropol, Side harabelerinin araştırılması, Bibliyografik zeyl ile birlikte.—Güzel kuşe kâğıt üzerine basılmış olan kitapta 157 resim, 1 harita ve poşet içinde katlanmış 1 plân vardır.

MICHAELIS, DR. ALFRED: *Orta Doğu'nun Kalkınma meseleleri* Kiel Üniversitesi Dünya İktisat Enstitüsü yayını. (Türkçeye çeviren: İbrahim DEMİR) Ankara 1962. 154 Sa.

Kitabın konuları şunlardır: Gelişme dâvalarının büyüklüğü ve güçlükleri. (Önsöz). I. *Orta Doğu Bölgesi coğrafya ve iklim şartları*. II. *Dinamik gelişme faktörleri*: (1. Nüfus tazyiki ve nüfusun şehirlerde toplanması. 2. Hayat seviyesini yükseltme gayreti. 3. Sanayileşme. 4. Ziraatin gelişmesi. 5. Sulama ve enerji istihali ile ilgili gelişme problemleri. 6. Orta Doğu'nun İktisadî gelişmesinde Petrol rezervinin önemi. 7. Petrol nakliyatı ile Orta Doğu'nun transit nakliyatı merkezi olarak yeniden canlanması). III. *Meseleler ve Görünüş* (1. İktisadî kalkınmanın mali kaynakları ve Petrol gelirlerinin sarfı. 2. Enflasyon tehlikesi. 3. İktisadî kalkınma sistemi ve otomatığı. 4. Batı ve Doğu arasında). Esere 20 tablo ile 2 kroki konmuştur.

MUMCU, DR. AHMET: *Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlarından No. 180. Ankara 1963. XXIII+260 Sa.

Eserin muhtevası: Önsöz, İçindekiler, Kısaltmalar, Bibliyografya ve Giriş'ten sonra, *Birinci Bölüm: Kurumun Kökleri*: İslâm devletinde siyaseten katle basamak

olan gelişmeler. Kurumun yerleşmesi ve gelişmesi. İslâmdan önceki Türk Kamu hukukunun konu bakımından incelenmesi ve Kurum'un Türk-İslâm devletlerindeki gelişmesi. *İkinci Bölüm: Osmanlı Kamu hukukunda Padişahın yetkilerinin gelişmesi ve bu gelişmenin İslâm Ceza Hukukunda ölüm cezası bakımından incelenmesi*: Genel olarak şeriat ve Örfî hukuk. Osmanlı Devletinde Örfî hukukun gelişimi. Ölüm cezası bakımından Örfî hukuk. *Üçüncü Bölüm: Siyaseten katlin Osmanlı devletindeki gelişiminin incelenmesi*: Osmanlı devletinde teb'anın durumuna konu yönünden bir bakış. Askerî sınıfın siyaseten katilleri. Reayanın siyaseten katli. Siyaseten katilde af. Siyaseten katlin sonuçları. *Dördüncü bölüm: Osmanlı Devletinde siyaseten katil sebeplerinin sınırlandırılması ve bu kurumun hükümdarın keyfi yetkisine bağlı olmaktan çıkıp kanun içinde düzenlenmesi*: Tanzimatın hazırlık devri. Tanzimat *Beşinci Bölüm: Osmanlı Devletinde hanedan üyelerinin katilleri*: Osmanlı Devletinde hanedan üyelerinin katledilmelerinin sebebi. Fatih Kanunnamesinin uygulanması. *Sonuç: Siyaseten katil hakkında değer hükmü. Siyaseten katlin Türk kamu hukukuna etkisi. Tam metni verilen belgeler. Indeks. Tam metni verilen belgelerden Topkapı Sarayı müzesi arşivinde bulunanların ıpkıbasımları.*

REYCHMAN, JAN, *Dni Swietnosci i Kleski Turcji* (Küçük Türkiye Tarihi) 279 Sa. 1960

Polonyalı tanınmış tarihçi Reychman'ın Leh dilinde yazılmış bu eseri, Türklerin Orta Asya'daki menşeleri üstüne kısa bilgi verdikten sonra Selçuklularla başlamakta ve Türkiye'nin en yakın tarihi ile sona ermektedir. Bol resimlerle bezenmiş olan bu küçük kitabın sonuna bir zaman levhası (önemli olayların tarihleri), eserde adları geçen kişilerin çok kısa biyografyası, bibliyografya ve tarihsel harita bulunmaktadır.

SOVYETLER BİRLİĞİNDE İSLÂM ESERLERİ : Taşkent.— Açıklamanın sayfa sayısı : 54. Kitabın aslı baştan başa metin-dışı resimlerden ibaret.

Güzel kuşe kâğıt üzerine *büyük eb'atta* itina ile basılmış olan bu eser, Başbakan İsmet İnönü'nün Türk Tarih Kurumu'na hediyesidir. İçinde, bugünkü Sovyetler Birliği'nin müsliman sakinlerine ait Türbe, Cami, Medrese, Saray, Minare... gibi sanat eserlerinin 135 tane resmi vardır. Açıklama yazısının Arapçası asıl kitabın bir parçasını teşkil etmektedir ve üzerinde sayfa numarası yoktur. Rusça, İngilizce, Fransızca açıklamalar ise, asıl kitaptan ayrı basılmış, fakat kitabın içine konmuştur. Bu eser, Sovyet Rusya İslâm milletlerinin sanat tarihi bakımından birinci derecede önemlidir.

SØRENSEN, HANS CHRISTIAN, *Ein Russisches Handschriftliches Gesprächbuch aus dem 17. Jahrhundert*. (Kommentar von:) Historisk-filosofiske Meddelelser udgivet af Det Kongelige Danske Videnska bernes Selskab. Bind 29, nr. 8 Kopenhagen 1962, 127 Sa.

Bu eser, Rusçanın henüz tam gelişmemiş olduğu 17. yüzyıldan bir el-yazması konuşma (ders) kitabının kritik edisyon'udur. Muhtevası : Önsöz, Giriş, Metnin

tabi tutulduğu muamele, El-yazmasının metni, Yazı, Fonetik, Morfoloji, Sıfatlar, Sayı adları ve tekrar ile ölçü zarfları, Zamirler, Zarflar, Fiil, Takılar, İndeks.

TAŞLIKLIOĞLU, Dr. Z.: *Trakya'da Epigrafiya Araştırmaları (Recherches épigraphiques en Thrace et en Chersonèse)*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayınları No. 886. İstanbul 1961. VI+96 Sa.

Bir eserin I. bölümünü teşkil eden bu kitabın bir Türkçe bir de Fransızca kısmı vardır. Her iki metnin bölümleri şunlardır : I. Mocasura - Mokapora (Karaevli köyü). II. Perinthos (Marmara Ereğlisi). III. Bisanthe (Tekirdağ). IV. Madytos - Maydos (bugünkü adı Eceabat). V. Byzantion (İstanbul). VI. Apri (İncecik?). -Eserin sonunda Bibliyografya ile metin- dışı 11 levha vardır.

